

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี
เลขรับ 12671
วันที่ ๑๐ พ.ย. ๒๕๖๓
เวลา

ที่ จป ๐๐๑๗.๕/ว ๒๑๒

ถึง หัวหน้าส่วนราชการส่วนภูมิภาคประจำจังหวัดจันทบุรี และนายอำเภอทุกอำเภอ

ตามหนังสือจังหวัดจันทบุรี ที่ จป ๐๐๑๗.๕/ว ๔๓๔๐ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓ แจ้งให้หน่วยงานเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ครั้งที่ ๖ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ในหัวข้อเรื่อง “ถอดรหัส : การระดมการปฏิบัติหน้าที่และจับตาครีคดีทุจริตคอร์รัปชัน” เมื่อวันพุธที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ ณ ห้องประชุม ๔ ศาลากลางจังหวัดจันทบุรี นั้น

ในการนี้ จังหวัดจันทบุรีขอประชาสัมพันธ์ข้อมูลดังกล่าว โดยสามารถดาวน์โหลดเอกสารการบรรยายได้ทางเว็บไซต์ของสถาบันดำรงราชานุภาพ www.stabundamrong.go.th เว็บไซต์การจัดการความรู้ของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย www.km.moi.go.th และ QR Code แนบท้ายหนังสือนี้ รวมทั้งสามารถรับชมผ่าน Youtube : DOPA Channel กรมการปกครอง เพื่อให้ท่านได้ศึกษาเรียนรู้ผ่านช่องทางดังกล่าว และส่งเสริมการเรียนรู้ให้ทั่วทั้งองค์กร ต่อไป

เรียน นพ. สสจ. จันทบุรี
เพื่อโปรดทราบและพิจารณา
เห็นควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในช่องทาง
ในสังกัดทราบ

(นางสาวธวัลฉัตร สีลานันท์ทวงศ์)
หัวหน้ากลุ่มกฎหมาย
๑๐ พ.ย. ๖๓

สำนักงานจังหวัด
กลุ่มงานบริหารทรัพยากรบุคคล
โทร ๐ ๓๙๓๐ ๒๖๖๓ ต่อ ๓๔๗๑๕
โทรสาร ๐ ๓๙๓๑ ๒๗๘๘

ทราบ

(นายวรา เศลวัตนะกุล)
นายแพทย์เชี่ยวชาญ (ด้านเวชการป้องกัน)
รักษาการแทน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดจันทบุรี

สรุปการบรรยาย

วิดีโอการบรรยาย

สรุปภาพรวมกิจกรรมเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบชุมชนนักปฏิบัติ (COPS)

เรื่อง ถอดรหัส : การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และจับตากริคดีทุจริตคอร์รัปชัน

หัวข้อ

วัตถุประสงค์

ครั้งที่จัด

จัดเมื่อ

สถานที่

จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม

สรุปประเด็นจากการ

แลกเปลี่ยนเรียนรู้

ผู้เรียบเรียง

คู่มือโอเอชแอล

ถอดรหัส : การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และจับตากริคดีทุจริตคอร์รัปชัน

เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับคดีทุจริตและประพฤตินมิชอบ

ครั้งที่ 6 ของ CoPs ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563

วันพุธที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2563 เวลา 13.30 – 16.30 น.

ห้องประชุมราชสีห์ ชั้น 2 อาคารศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

จำนวน 2,078 คน จำแนกเป็น ส่วนกลาง 61 คน ส่วนภูมิภาค 2,017 คน

ได้อภิปรายร่วมกันเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การป้องกันและปราบปรามการทุจริตมิชอบ ได้แก่ ความเป็นมาในการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง การกิจการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผู้บริหารศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ คุณสมบัติของผู้พิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ประเภทคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ช่องทางที่เข้าสู่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ การดำเนินคดี ลักษณะพิเศษของคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ลักษณะพิเศษของกฎหมายวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ การถอนฟ้อง บทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะเวลาการพิจารณากรณีผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนี การกำหนดโทษผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนี การไต่สวนมูลฟ้อง วิธีการพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ การพิจารณาลับหลังจำเลย การรับทรัพย์สิน การแสดงตนของจำเลย ความผิดฐานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ความสำคัญของการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและตัวอย่างกรณีศึกษา

นายวีระ แสงจันทร์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ

นางสาวกฤตติกา หงส์หิน นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ

[วิดีโอ](#)

แนะนำวิทยากร

นายวีรศักดิ์ ขจีจิตต์

ตำแหน่ง รองอธิบดีผู้พิพากษา

ประวัติการทำงาน

- ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดตะกั่วป่า
- ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขอนแก่น
- ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเชียงใหม่
- ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักประธานศาลฎีกา
- ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 1
- รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค 4
- รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

การศึกษา

- นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เนติบัณฑิตไทย
- นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นายอวิรุทธ์ ชาญชัยกิตติกร

ตำแหน่ง ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

ประวัติการทำงาน

- ทนายความ – ผู้ช่วยผู้พิพากษา – ผู้พิพากษาประจำกระทรวงช่วยทำงานในตำแหน่ง
- ผู้พิพากษาศาลอาญา , ผู้พิพากษาศาลแขวงพระนครใต้ - ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอุทัยธานี
- ผู้พิพากษาศาลจังหวัดชลบุรี – ผู้พิพากษาศาลอาญา

การศึกษา

- นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประกาศนียบัตรอบรมวิชาว่าความสภาพทนายความ
- ประกาศนียบัตรสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
- รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- นิติศาสตรมหาบัณฑิต(กฎหมายมหาชน) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
- Certificated of International Business Transactions and Taxation.
- Duke Center For International Development Duke University
- Durham, North Carolina, USA.
- Certificated of International Taxation Queenmary
- University of London, UK.

นายบัลลังก์ จิระบุญศรี

ตำแหน่ง เลขานุการ

ประวัติการทำงาน

- ผู้พิพากษาศาลจังหวัดนครพนม
- ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา
- ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสมุทรปราการ
- เลขานุการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

การศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
- เนติบัณฑิตไทย
- นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอินเดียน่า สหรัฐอเมริกา
- นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยยูนิเวอร์ซิตีออฟเซาท์เทิร์นแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา

สรุปกิจกรรมเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบชุมชนนักปฏิบัติ (COPS)
ของ สป.มท. ครั้งที่ 6/2563

หัวข้อเรื่อง “ถอดรหัส : การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และจับผิดกริคติทุจริตคอร์รัปชัน”
เมื่อวันพุธที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2563
ณ ห้องประชุมราชสีห์ ชั้น 2 อาคารศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

เนื่องจากการทุจริตและประพฤติมิชอบมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคมและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ประกอบกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในระยะที่ผ่านมาได้ทวีความรุนแรง และก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของแผ่นดินเป็นจำนวนมาก และจากการดำเนินนโยบายในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง ส่งผลให้มีคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเข้าสู่ศาลมากขึ้น จึงมีการจัดตั้งศาลาอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง เพื่อให้การอำนวยความยุติธรรมในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลาอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2559 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 17 สิงหาคม 2559 เป็นต้นมา พร้อมทั้งได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เปิดทำการศาลาอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง พ.ศ. 2559 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 เป็นต้นมา ดังนั้น จึงนับได้ว่า 1 ตุลาคม 2559 เป็นวันที่ก่อกำเนิดศาลาอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบขึ้น โดยแห่งแรกเป็นศาลาอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

ปัจจุบันมีการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง (ตั้งที่ส่วนกลาง) และไปยังภาคต่าง ๆ จำนวน 9 ภาค รวมทั้งสิ้น 10 ศาล เพื่อรองรับคดีทุจริตและประพฤติมิชอบทั่วทั้งประเทศ โดยในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค จะมีขอบเขตอำนาจตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาหรือขอบเขตอำนาจศาลยกเว้น ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางที่มีขอบเขตอำนาจหน้าที่พื้นที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดอื่นทั่วประเทศ รวมถึงกรณีความผิดที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรอีกด้วย

ภารกิจการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

- ๐ ผู้กระทำความผิดร้ายเก่าจะต้องหมดไปและต้องรับโทษ
- ๐ ผู้กระทำความผิดร้ายใหม่ต้องไม่มีและถูกปราบปรามทันทีอย่างเด็ดขาด
- ๐ มาตรการป้องกันไม่เปิดโอกาสให้กระทำความผิดด้วยธรรมาภิบาลที่เข้มแข็ง

ความหมายของคำว่า

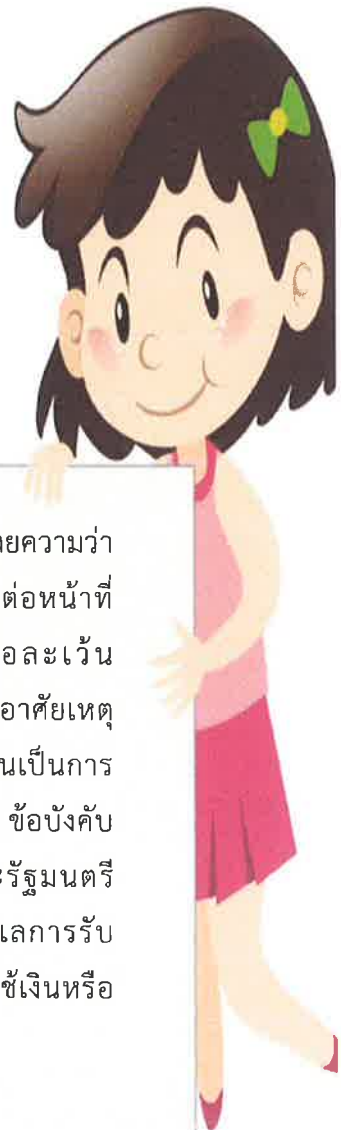
“ทุจริตต่อหน้าที่” กับ “ประพฤติมิชอบ”

“**ทุจริตต่อหน้าที่**” หมายความว่า ทุจริตต่อหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น

“**ประพฤติมิชอบ**” หมายความว่า การกระทำที่ไม่ใช่ทุจริตต่อหน้าที่ แต่เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใด โดยอาศัยเหตุที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน

ผู้บริหารศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 17 กำหนดให้มีผู้บริหารศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ดังนี้

- ① อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง จำนวน 1 คน
- ② รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง จำนวน 3 คน

คุณสมบัติของผู้พิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

- ① ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบทุกศาลกำหนดให้มีผู้พิพากษา ดังนี้
 - ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าคณะศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
 - ให้มีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี
- ② ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคกำหนดให้มีอธิบดีผู้พิพากษา และรองอธิบดีผู้พิพากษา ดังนี้
 - อธิบดีผู้พิพากษาศาล 1 คน
 - รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลไม่เกิน 3 คน

ส่วนองค์คณะผู้พิพากษาพิจารณาคดีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีการกำหนดกรอบอัตราได้สูงสุดถึง 45 คน เนื่องจากจะต้องรองรับคดีที่มีแนวโน้มปริมาณมากขึ้นจากทั่วประเทศ

วิสัยทัศน์

“ศาลยุติธรรม เป็นสถาบันที่
 อำนวยความยุติธรรม
 เพื่อให้สังคมสงบสุข เป็นธรรม
 และเสมอภาคโดยยึดหลักนิติธรรม”

ประเภทคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

ประเภทคดีที่จะสามารถขึ้นศาลอาญาและคดีประพฤติมิชอบ ได้นั้นจะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 ตามมาตรา 3 วรรคหนึ่ง

❶ คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น หรือความผิดอื่นอันเนื่องมาจากการประพฤติมิชอบ

❷ คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลที่กระทำความผิดฐานฟอกเงินที่เกี่ยวข้องกับความผิดตาม (1) หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ หรือกฎหมายอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

❸ คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษบุคคลในความผิดเกี่ยวกับการเรียก รับ ยอมจะรับ หรือให้ ขอให้รับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด หรือการใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือใช้อิทธิพลเพื่อบังคับหรือข่มขู่ใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำใด ตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น

❹ คดีอาญาที่ฟ้องขอให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดให้เป็นคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

❺ คดีอาญาที่ฟ้องขอให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลที่ร่วมกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคล ตาม (1) ถึง (4) ไม่ว่าในฐานะตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้สมคบ

❻ คดีเกี่ยวกับการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน และเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชี และเอกสารดังกล่าวด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

❼ คดีที่ร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุร้ายรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

❽ กรณีที่มีการขอให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องขอตาม (1) ถึง (7)

การกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท

คดีที่การกระทำกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท หากบทใดบทหนึ่งอยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีอำนาจรับพิจารณาพิพากษาข้อหาความผิดบทอื่นด้วย รวมถึง

การกระทำความผิดหลายกรรมต่างกันซึ่งเกี่ยวข้องกัน

คดีที่การกระทำความผิดหลายกรรมต่างกันในความผิดที่เกี่ยวข้องกัน แม้บางกรรมที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางก็มีอำนาจรับหรือไม่รับไว้พิจารณาพิพากษาได้

คดีทุจริตและประพฤตินิชอบ ไม่หมายความรวมถึง คดีที่อยู่ในอำนาจของ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

คดีทุจริต ๆ หมายถึง คดีที่ฟ้องเจ้าหน้าที่รัฐในข้อหาความผิดเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ ประพฤติมิชอบ รวมถึงคดีที่ฟ้องของลงโทษบุคคล ไม่ใช่เจ้าหน้าที่รัฐที่ให้สินบนหรือที่ใช้อิทธิพลทำให้เจ้าหน้าที่รัฐต้องทุจริตด้วย โดยคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤตินิชอบ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

- ① **กลุ่มที่ 1 เป็นคดีอาญาที่เจ้าหน้าที่รัฐถูกกล่าวหาหรือร่วมเอกชนกระทำความผิด** ได้แก่ คดีอาญาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ทุจริตต่อหน้าที่ ประพฤติมิชอบ ฮั้วประมูล เป็นต้น (เอาผิดเจ้าหน้าที่รัฐ) และคดีอาญาที่บุคคลร่วมกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งในฐานะตัวกลาง ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน ผู้สมทบ ติดสินบน จูงใจ หรือข่มขืนใจเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นต้น (เอาผิดบุคคลทั่วไป)
 - ② **กลุ่มที่ 2 เป็นคดีทางแพ่ง** ที่ขอให้รับทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ความผิดฐานฟอกเงิน ร่ำรวยผิดปกติ ได้แก่ คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ (เอาผิดเจ้าหน้าที่รัฐ บุคคลทั่วไป)
 - ③ **กลุ่มที่ 3 เป็นคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินเป็นเท็จ** ได้แก่ คดีเกี่ยวกับการจงใจ ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน แลกเอกสารประกอบหรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการดังกล่าวด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ (เอาผิดเจ้าหน้าที่รัฐ)
- จากที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้ที่ถูกฟ้องจึงสามารถเป็นได้ทั้งเจ้าหน้าที่รัฐที่ถูกกล่าวหา บุคคลทั่วไป ซึ่งเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุน หรือนิติบุคคล เช่น บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ตัวอย่างเช่น กรณีฮั้วประมูล เป็นต้น

สำหรับคดีที่นักการเมืองทุจริตให้อยู่ในอำนาจของ ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และคดีผู้ทุจริตที่มีอายุยังไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ให้อยู่ในอำนาจของ ศาลเยาวชนและครอบครัว

ช่องทางที่เข้าสู่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

ช่องทางที่เข้าสู่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วย 5 ประเภท ได้แก่

① **อัยการสูงสุดเป็นผู้ยื่นฟ้องต่อศาล** โดยสำนวนมาจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ผ่านการสืบสวน สอบสวนของ ป.ป.ช. จะถูกฟ้องโดยอัยการสูงสุด

② **พนักงานอัยการเป็นผู้ยื่นฟ้องต่อศาล** โดยสำนวนมาจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. (เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูง หรือข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้อำนวยการระดับต้นหรือเทียบเท่าลงมา)

③ **ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ** เมื่ออัยการสูงสุดตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ยื่นฟ้องต่อศาล

④ **คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ยื่นฟ้องต่อศาล** ในกรณีที่พนักงานอัยการหรืออัยการสูงสุดกับ ป.ป.ช. มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ซึ่งจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกลางขึ้นมา 1 ชุด เพื่อหาข้อยุติ แต่ถ้ายังไม่สามารถหาข้อยุติได้ให้เป็นสิทธิของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะมีอำนาจฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทนก็ได้

⑤ **คดีประชาชนเป็นผู้เสียหายเป็นผู้ยื่นฟ้องต่อศาล** แต่ต้องเป็นผู้ต้องหาโดยนิตินัย

กรณีผู้ถูกฟ้องได้ทำความผิดหลายกระทง จะยึดตามหลักเกณฑ์การลงโทษในความผิดหลายกระทง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 กล่าวไว้ว่า เมื่อปรากฏว่าผู้ใดได้กระทำการ อันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ศาลลงโทษผู้นั้นทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป แต่ไม่ว่าจะมีการเพิ่มโทษ ลดโทษ หรือลดมาตราส่วนโทษด้วยหรือไม่ก็ตาม เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้ว โทษจำคุกทั้งสิ้นต้องไม่เกินกำหนดดังต่อไปนี้

(1) 10 ปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 3 ปี

(2) 20 ปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 3 ปีแต่ไม่เกิน 10 ปี

(3) 50 ปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 10 ปีขึ้นไป เว้นแต่กรณีที่ศาลลงโทษจำคุกตลอดชีวิต

พฤติกรรมที่กระทำความผิดที่ถูกฟ้องคดีต่อศาลสรุปได้ดังนี้

- ✘ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์
- ✘ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น
- ✘ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง หรือเรียกรับผลประโยชน์จากการจัดซื้อจัดจ้าง
- ✘ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐยกยอกหรืออื้ออองทรัพย์
- ✘ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเรียกร้องผลประโยชน์เพื่อการให้บริการหรือการอำนวยความสะดวก

ตัวอย่างกรณี การฟอกเงิน

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 5 กล่าวว่า ผู้ใด

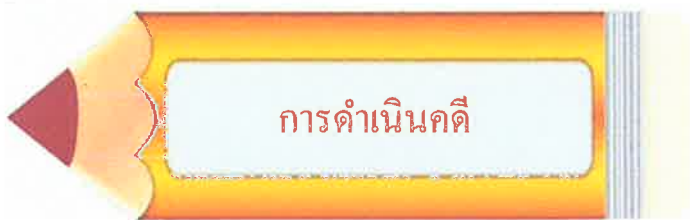
(1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(2) กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การฟอกเงิน เป็น การนำเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือเป็นการใช้เงินที่ผิดประเภท ตัวอย่างเช่น งบประมาณจัดสรรให้ดำเนินโครงการลักษณะหนึ่ง แต่ไปแปรเป็นงบประมาณประเภทอื่น หรือ กล่าวได้ว่า เป็นการใช้งบประมาณที่ผิดวัตถุประสงค์หรือผิดประเภท นั่นเอง

นอกจากนี้ยังมีอีกหนึ่งฐานความผิด กล่าวคือ ในความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือโดยทุจริต เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานร่วมกันฟอกเงิน อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ในการดำเนินคดีจะดำเนินการใน ๒ มิติ กล่าวคือ

① การปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ

② กระบวนการตรวจฟ้อง โดยเป็นการตรวจสอบการฟ้องในเบื้องต้น เมื่อมีโจทก์เป็นผู้ยื่นฟ้อง เพื่อเป็นการคัดกรองในชั้นต้น เพื่อป้องกันการฟ้องร้องมิให้เกิดการกลั่นแกล้ง หรือการฟ้องร้องโดยไม่สมเหตุสมผล หรือหลักฐานไม่เพียงพอต่อการดำเนินคดี ก็จะมีการยกฟ้องต่อไป ซึ่งในมุมมองดังกล่าวจะเป็นการป้องกันและสร้างขวัญกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่สุจริต

ลักษณะพิเศษของคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

① พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2561 มาตรา 8 ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาของศาลมิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ และเมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญามาตรา 98 มาใช้บังคับ

ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาล มิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ

② พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 90 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นว่า การให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหายังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป อาจเกิดความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนต่อไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราว ถ้าต่อมาผลการไต่สวนปรากฏว่า ข้อกล่าวหาไม่มีมูลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็วเพื่อดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหา กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นว่า ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหายังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป อาจก่อให้เกิดความเสียหาย คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา สั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราวได้

ลักษณะพิเศษของกฎหมาย

วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

① พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 6 วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบให้ใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้และข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติและข้อบังคับดังกล่าวให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง มาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้

การใช้ระบบไต่สวน จะทำให้ศาลมีบทบาทและอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ ไม่ถูกจำกัดให้พิจารณาเฉพาะเพียงข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานที่คนฟ้องหรือคู่ความเสนอเหมือนคดีอาญาทั่วไป

๒ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 8 เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจมีคำสั่งให้คู่ความที่ดำเนินกระบวนการพิจารณาไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด

๓ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 15 วรรค 3 กรณีที่ศาลเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้อง ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง

การพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะไม่เคร่งครัดตามกระบวนการพิจารณา ถ้ากระบวนการพิจารณาตรงจุดใดไม่ชอบ ก็ให้ดำเนินการให้ชอบ กล่าวคือ ถ้าศาลเห็นว่า โจทก์ฟ้องไม่ถูกต้อง ก็สามารถมีคำสั่งให้โจทก์กลับไปแก้ไขให้ถูกต้องได้ และเมื่อจำเลยปฏิเสธต่อข้อกล่าวหา จะต้องสามารถอธิบายให้ได้

ตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 ข้อ 14 ในกรณีที่โจทก์ยื่นคำร้องขอถอนฟ้อง ให้ศาลพิจารณาสั่งคำร้องขอถอนฟ้องโดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะและความเสียหายที่มีผลกระทบต่อรัฐเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ศาลอาจไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งคำร้องก็ได้ แต่ถ้าคำร้องนั้นได้ยื่นในภายหลังเมื่อจำเลยให้การแก้คดีแล้ว ให้ถามจำเลยว่าจะคัดค้านหรือไม่ แล้วให้ศาลจดค่าแถลงของจำเลยไว้ ในกรณีที่จำเลยคัดค้านการถอนฟ้อง ให้ศาลยกคำร้องขอถอนฟ้องนั้นเสีย

บทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงาน คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 7 ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือระหว่างพิจารณาศาลมีอำนาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดี ทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (1) ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ศาลใช้เป็นแนวทางในการไต่สวนมูลฟ้อง หรือการพิจารณาคดี
- (2) ดำเนินการและจัดทำรายงานเกี่ยวกับคดีตามที่ศาลมีคำสั่ง.
- (3) ช่วยเหลือศาลในการบันทึกคำพยาน
- (4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ในการทำหน้าที่ช่วยเหลือนั้น

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานคดีเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้มีอำนาจมีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูล หรือให้จัดส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามอำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ดังนั้น บทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีชั้นไต่สวนมูลฟ้องที่สำคัญนั้น กล่าวคือ ศาลเห็นสมควรมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานของโจทก์ จำเลย และบุคคลภายนอกที่ส่งมาประกอบการพิจารณาตามหมายเรียกของศาลหรือหนังสือของเจ้าพนักงานคดี เพื่อให้ศาลใช้เป็นแนวทางในการไต่สวนมูลฟ้อง

นอกจากนี้ เจ้าพนักงานคดีชั้นตรวจพยานหลักฐาน ก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐานอาจมอบให้เจ้าพนักงานคดีช่วยควบคุม แนะนำให้คู่ความดำเนินคดีไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ทำการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน โดยกำหนดวันนัดให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน 1 ถึง 3 นัด (จำเลยไม่ต้องมาก็ได้) แล้วแต่ความยุ่งยากของคดี ให้คู่ความหรือตัวแทนมาศาลได้

ระยะเวลาการพิจารณา

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 9 ระยะเวลาที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ กฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้นำมาใช้บังคับ ข้อบังคับของประธานศาลฎีกา หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อคู่ความมีคำขอศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ศาลอาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

กรณีผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนี

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 13 ในการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาล มิให้นำระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหา หรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ

ในกรณีมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 98 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ

ซึ่งจะเห็นได้ว่า อายุความของคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะแตกต่างกับคดีอาญาทั่วไป กล่าวคือ การกำหนดอายุความในกรณีที่จำเลยหลบหนีระหว่างการพิจารณาของศาล โดยทั่วไปตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กรณีที่จำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดี หรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาล จะนับระยะเวลาที่จำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ ทำให้บางคดีอาจขาดอายุความ ซึ่งก็คือ อายุความจะเดินต่อไปเรื่อย ๆ ถ้าจำเลยหลบหนีไปจนพ้นอายุความ ก็จะไม่สามารถลงโทษได้ แต่ขณะที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบนั้นจะไม่นับระยะเวลาที่จำเลยหลบหนี รวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ ให้อายุความหยุดไว้ ไม่ว่าจะจำเลยจะหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดี หรือระหว่างการพิจารณาของศาล ซึ่งก็คือ จำเลยหลบหนีไปนานเท่าใดก็ตาม อายุความจะไม่เดินต่อไป การพิจารณาคดีจะหยุดพักไว้ได้ โดยไม่ขาดอายุความเหมือนคดีอาญาทั่วไป จนกว่าจะได้จำเลยมาดำเนินคดี หากจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ จำเลยกลับมาเมื่อใดก็สามารถลงโทษได้เช่นเดียวกัน

คดีทุจริตและประพฤติมิชอบถ้าจำเลยหลบหนีไป อายุความให้หยุดไว้ ไม่นับ และศาลสามารถสืบพยานลับหลังจำเลยได้ นั่นก็แปลว่า หนีไปก็หนี แต่กลับมาโดนจับ หากจะหนีต้องหนีตลอดชีวิต

การกำหนดโทษผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนี

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 14 ในการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามพระราชบัญญัตินี้ผู้ถูกกล่าวหา หรือจำเลยที่หลบหนีไปในระหว่างที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าเป็นการหลบหนีในระหว่างการพิจารณาของศาล ไม่ว่าจะศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีหรือไม่ก็ตาม ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม หรือจับกุมจำเลยรายงานผลภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร

ความผิดตามวรรคหนึ่งไม่ระงับไปเพราะเหตุที่คดีของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยนั้น มีการสั่งไม่ฟ้อง ยกฟ้อง จำหน่ายคดี หรือถอนฟ้อง

คดีทุจริตและประพฤติมิชอบหากหลบหนีและจับได้ นอกจากจะต้องรับโทษในความผิดที่ถูกฟ้องไว้แล้ว ยังจะต้องถูกลงโทษเพิ่มเติม สำหรับการหลบหนีอีกกระทงหนึ่งด้วย แม้ัยการสั่งไม่ฟ้อง ศาลยกฟ้องจำหน่ายคดี หรือถอนฟ้องแล้วก็ตาม

การไต่สวนมูลฟ้อง

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 17 การไต่สวนมูลฟ้อง ให้ดำเนินการตามมาตรา 165 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สำหรับกรณีตามมาตรา 16 (2) ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการไต่สวนมูลฟ้องกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์

ไม่ว่าจะเป็นคดีที่พนักงานอัยการหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์หรือคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ ก่อนเริ่มไต่สวนมูลฟ้อง ถ้าจำเลยมาศาล ให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้นำบทบัญญัติ มาตรา 173 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการไต่สวนมูลฟ้อง จำเลยอาจแถลงให้ศาลทราบถึงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอันสำคัญ ที่ศาลควรสั่งว่าคดีไม่มีมูล และจะระบุในคำแถลงถึงตัวบุคคล เอกสาร หรือวัตถุที่จะสนับสนุนข้อเท็จจริง ตามคำแถลงของจำเลยด้วยก็ได้ กรณีเช่นนี้ ศาลอาจเรียกบุคคล เอกสาร หรือวัตถุดังกล่าวมาเป็น พยานศาลเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งคดีได้ตามที่เห็นสมควร โดยโจทก์และจำเลยอาจถามพยานศาลได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล

ในระหว่างไต่สวนมูลฟ้องคดีที่พนักงานอัยการหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ ศาลจะสั่งขังจำเลยไว้ หรือปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ได้

คำสั่งของศาลที่ว่าคดีมีมูลให้แสดงเหตุผลอย่างชัดเจนประกอบด้วย

ในการไต่สวนมูลฟ้อง จำเลยอาจแถลงให้ศาลทราบถึงข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายอันสำคัญ ที่ศาลควรสั่งว่าคดีไม่มีมูล ศาลมีอำนาจสืบพยานหลักฐาน กรณีจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง แม้กฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกน้อยกว่า 5 ปี หรือโทษเบากว่านั้น

วิธีการพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ**จะใช้ระบบไต่สวน** จะทำให้ศาลมีบทบาทและอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ ไม่ถูกจำกัดให้พิจารณาเฉพาะเพียงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่คนฟ้องหรือคู่ความเสนอเหมือนคดีอาญาทั่วไป (เจ้าหน้าที่ตำรวจ อัยการ ป.ป.ช. หรือ ป.ป.ท. ทำสำนวนส่งให้ศาลพิจารณาและคู่ความส่งคำแก้ต่างให้ศาลพิจารณาสืบพยาน ศาลก็ใช้วิธีค้นหาความจริงตามพยานหลักฐานโดยยึดสำนวนผู้ฟ้องเป็นหลักและต้องเสียเวลามาก) ระบบไต่สวนจะเปิดโอกาสให้คู่ความทั้งสองฝ่ายจัดหลักฐานโต้กันศาลได้อย่างเต็มที่ ทำให้เกิดความเป็นธรรม

ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 23 ศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานหรือบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณา รวมทั้งมีอำนาจสั่งให้ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ท. หน่วยงานหรือบุคคลใด ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม แล้วรายงานให้ศาลทราบ และจัดส่งพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ศาลมอบหมาย

พยานหลักฐานที่ได้มาตามวรรคหนึ่งต้องให้คู่ความทุกฝ่ายทราบและไม่ตัดสิทธิคู่ความในอันที่จะโต้แย้งพยานหลักฐานดังกล่าว

ดังนั้น การพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะใช้ระบบไต่สวนในการพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งจะมีการนำรายงานและสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของโจทก์มาเป็นหลักในการแสวงหาข้อเท็จจริง แต่จะไม่ผูกพันศาลว่าจะต้องรับฟังข้อเท็จจริงดังกล่าวเสมอไป ขณะเดียวกันศาลมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงจากพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานหลักฐานอื่นใด นอกเหนือจากพยานหลักฐานที่คู่ความอ้างอิงได้ตามที่ศาลเห็นสมควรและจะต้องรายงานให้ทราบภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้อีกด้วย

ศาลจะไม่มีกรรณการยกฟ้องเหตุสงสัย โดยศาลจะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงทั้งจากพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานอื่นใด เสียก่อน จึงจะมีการยกฟ้องเหตุสงสัยได้ ดังนั้น กรณีเหตุสงสัยนั้นจะต้องเป็นวิธีการสุดท้ายเท่านั้น

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 28 การพิจารณาและสืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย

เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) จำเลยไม่อาจมาฟังการพิจารณาและการสืบพยานได้เนื่องจากความเจ็บป่วย หรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยาน

(2) จำเลยเป็นนิติบุคคลและศาลได้ออกหมายจับผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นแล้วแต่ยังจับตัวมาไม่ได้

(3) จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังจับตัวมาไม่ได้

(4) ในระหว่างพิจารณาหรือสืบพยาน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณาเพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยออกไปจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล

ในกรณีดังกล่าว เมื่อศาลพิจารณาคดีเสร็จสิ้นแล้ว ให้ศาลมีคำพิพากษาในคดีนั้นต่อไป

การพิจารณาคดีอาญาทั่วไป หากจำเลยหลบหนีให้หยุดพิจารณาสืบพยาน ซึ่งบางคดีอาจทำให้ขาดอายุความ ในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบนี้กรณีที่จำเลยหลบหนีไป อายุความให้หยุดไว้ ไม่นับ และศาลสามารถสืบพยานลับหลังจำเลยได้ นั่นก็แปลว่า **หนีไปก็หนี แต่กลับมาโดนจับ หากจะหนีต้องหนีตลอดชีวิต**

การรับทรัพย์สิน

ศาลมีอำนาจรับทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำผิด แม้โจทก์ไม่มีคำขอ กำหนดวิธีพิจารณาและดำเนินคดีในการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้นผิดปกติ และกำหนดให้ภาระการพิสูจน์ตกกับผู้กล่าวอ้างโต้แย้งถึงกรณีทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้จากการร่ำรวยผิดปกติ หรือมิได้เป็นทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติ

ซึ่งการรับทรัพย์สินของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นมาตรการที่แตกต่างไปจากการรับทรัพย์สินในคดีอาญาทั่วไป เนื่องจากคดีอาญานั้นส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของการยึดของกลางหรือยึดของที่ได้จากการกระทำความผิดมาเสนอต่อศาล และเสนอให้ศาลริบถอนที่ศาลได้มีการตัดสินโทษเรียบร้อยแล้ว

ในขณะที่คดีทุจริตและประพฤติมิชอบนั้นจะมีมาตรการที่เพิ่มเติมมากขึ้น กล่าวคือ การที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบสามารถพิพากษาให้รับทรัพย์สินตามทรัพย์สินหรือตามประโยชน์ที่บุคคลซึ่งกระทำความผิดได้ไป ถึงแม้จำเลยจะไม่มีทรัพย์สินนั้นแล้วก็ตาม ตัวอย่างเช่น จำเลยได้มีทรัพย์สินประกอบด้วยบ้านและที่ดิน รวมมูลค่าทั้งหมดประมาณ 20 ล้านบาท แต่ปัจจุบันนั้นทรัพย์สินดังกล่าวไม่มีแล้ว ซึ่งจำเลยได้นำไปจำหน่ายจ่าย โอน เรียกร้อยแล้วนั้น แต่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบยังคงสามารถสั่งรับทรัพย์สินหรือประโยชน์จากการนำทรัพย์สินเหล่านั้นที่ได้จากการไปจำหน่ายจ่าย โอน หรือสั่งริบชำระเป็นเงินแทนตามมูลค่าดังกล่าวได้ กล่าวคือ จำนวนทั้งสิ้น 20 ล้านบาทได้เช่นเดียวกัน จึงเห็นได้ว่าจะมีลักษณะที่แตกต่างกับการรับทรัพย์สินทั่วไป เนื่องจากการรับทรัพย์สินโดยทั่วไปนั้นจะต้องมีทรัพย์สินให้สามารถรับได้ แต่กรณีคดีทุจริตและประพฤติมิชอบนั้น แม้ทรัพย์สินจะอันตรธานหายไป แต่หากกำหนดมูลค่าหรือประโยชน์ที่บุคคลซึ่งกระทำความผิดนั้น ก็สามารถรับเป็นจำนวนเงินแทนการรับทรัพย์สินได้เช่นเดียวกัน ถึงแม้บางครั้งจะไม่มีทรัพย์สินที่เป็นตัวตนที่จะรับได้ก็ตาม เนื่องจากคนที่ทุจริตและประพฤติมิชอบส่วนใหญ่อาจจะไม่ได้ทรัพย์สินมาในลักษณะที่เป็นรูปแบบเป็นชิ้น แต่อาจได้ประโยชน์ในรูปแบบลักษณะอื่น ๆ แทน แต่ก็นับได้ว่า เกิดจากผลประโยชน์อันมาจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจการรับทรัพย์สินได้แม้โจทก์ไม่มีคำขอให้รับก็ตาม

การแสดงตนของจำเลย

จำเลยซึ่งมิได้ถูกคุมขังต้องแสดงตน ต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะยื่นอุทธรณ์ หรือฎีกา ซึ่งเดิมที่จะมีจำเลยที่หลบหนีขณะที่ทำการอุทธรณ์ไปพร้อม ๆ กัน กล่าวคือ หนีไปก็จริงแต่ก็ยังอุทธรณ์ต่อไปด้วย ถ้าอุทธรณ์แล้วและศาลยกฟ้อง จำเลยก็ค่อยกลับมา ถ้าอุทธรณ์แล้ว ศาลพิพากษายืนตามเดิม จำเลยก็จะไม่กลับมาและยอมให้ปรับเงินตามสัญญาประกัน แต่ขณะที่คดีทุจริตและประพฤติมิชอบนั้น ถ้าจำเลยอุทธรณ์แล้ว จำเลยไม่มาแสดงตนในขณะที่ยื่นอุทธรณ์ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์

คดีทุจริตและประพฤติมิชอบถ้าจำเลยหลบหนี จำเลยจะยื่นอุทธรณ์ หรือฎีกา ไม่ได้

รู้หรือไม่! คำพิพากษาศาลอุทธรณ์
แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นที่สุด
หากประสงค์จะฎีกาจะต้องยื่นคำร้อง
ขออนุญาตฎีกาต่อศาลฎีกาเท่านั้น โดยต้องผ่าน
การวินิจฉัยโดยองค์คณะผู้พิพากษาศาลฎีกาว่า
จะรับหรือไม่

ความผิดฐานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 145 บัญญัติว่า “เจ้าพนักงานคนใดคิดร้ายต่อผู้อื่น แลมัน
กระทำการ อันมิควรกระทำ หรือละเว้นการ อันมิควรเว้น ในตำแหน่งหน้าที่ของมัน โดยเจตนาจะเกิดความ
เสียหายแก่เขาใช้ ท่านว่ามันมีความผิด ถ้าแลความผิดของมันที่กระทำนั้น ไม่ต้องด้วยกฎหมายบทอื่น ท่านให้
ลงโทษจำคุกมันไม่เกินกว่า 2 ปี แลให้ปรับไม่เกิน 2,000 บาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง”

**ดังนั้น การเป็นเจ้าพนักงานที่คิดร้ายต่อผู้อื่น การปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่
การดูกระทำความผิดนั้น ให้ดูจากเจตนาว่ามีเจตนาร้ายหรือไม่อย่างไร**

นอกจากนี้ ปัจจุบันได้มีการใช้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 บัญญัติว่า ผู้ใดเป็น
เจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือ
ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง
200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

**ซึ่งบทบัญญัติทั่วไป ตามมาตราดังกล่าวจะเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติโดยมิชอบ เพื่อให้
เกิดความเสียหายให้กับผู้อื่น รวมถึงการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติโดยทุจริต**

 การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายให้กับผู้อื่น

เป็นการกระทำที่ไม่ทุจริตแต่เป็นเจตนาที่กลั่นแกล้งผู้อื่นให้ได้รับความเสียหายและความเสียหาย
นั้นจะต้องเป็นสิ่งที่วิญญูชนสามารถพึงเข้าใจได้

 การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติโดยทุจริต

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 นิยามคำว่า ทุจริต หมายความว่า ความ
ประพฤติชั่ว โกง คดโกง ฉ้อโกง ไม่ซื่อตรง และสำหรับความหมายของคำว่า ทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา
มาตรา 1 (1) คำว่า โดยทุจริต หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับ
ตนเองหรือผู้อื่น

**ดังนั้น การทุจริต ไม่เพียงแต่ในรูปแบบของทรัพย์สินเท่านั้น แต่หมายรวมถึงเรื่องอื่น ๆ ด้วย อาทิ
เช่น การไปต่างประเทศ การฝากบุตรหลานเข้าเรียน การฝากญาติที่น้องเข้าทำงาน เป็นต้น ลักษณะดังกล่าว
ก็นับได้ว่าเป็นลักษณะที่มีควรได้เช่นเดียวกัน**

เจ้าพนักงาน

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1(16) บัญญัติว่า “เจ้าพนักงาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงาน หรือได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าจะเป็นประจำหรือครั้งคราว และไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ ได้แก่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 4 ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“เจ้าพนักงานของรัฐ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือในรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้หมายความรวมถึงกรรมการอนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ และบุคคลหรือคณะบุคคล บรรดาซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้ใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองที่จัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐด้วย แต่ไม่รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

“เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ” หมายความว่า ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งด้านนิติบัญญัติ บริหาร ปกครอง หรือตุลาการของรัฐต่างประเทศ และบุคคลใด ๆ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ให้แก่รัฐต่างประเทศ รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่สำหรับหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ไม่ว่าจะโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง มีตำแหน่งประจำหรือชั่วคราว และได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนอื่นหรือไม่ก็ตาม

“เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ” หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในองค์การระหว่างประเทศ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากองค์การระหว่างประเทศให้ปฏิบัติหน้าที่ในนามขององค์การระหว่างประเทศนั้น

ข้าราชการประจำ เช่น ข้าราชการพลเรือนในกระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการต่าง ๆ ข้าราชการทหาร ข้าราชการ ตำรวจ ตุลาการศาลปกครอง ตุลาการศาลทหาร ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม รวมถึงพนักงานอัยการ เหล่านี้จัดว่าเป็นเจ้าพนักงาน

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การ หรือหน่วยงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502 มาตรา 3 บัญญัติว่า “พนักงาน” หมายความว่า ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในองค์การ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งทุนทั้งหมดหรือทุนเกินกว่าร้อยละ 50 เป็นของรัฐ โดยได้รับเงินเดือนหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นจากองค์การ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือหน่วยงานนั้น ๆ ทั้งนี้ นอกจากผู้เป็นเจ้าของพนักงานอยู่แล้วตามกฎหมาย

รวมถึงพระสงฆ์ที่นับได้ว่าเป็นเจ้าพนักงานเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นบุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505

เจ้าพนักงาน จึงหมายถึง ทุกคนที่ได้รับคำสั่งให้แต่งตั้งให้รับผิดชอบในสิ่งนั้น ๆ หรือดูแลทรัพย์สิน นั้น ๆ ถ้าเป็นเจ้าพนักงานคนอื่น แต่ไม่ได้รับมอบในสิ่งนั้น ๆ หรือดูแลทรัพย์สิน นั้น ๆ ก็นับได้ว่าไม่ใช่เจ้าพนักงานตามกฎหมาย ซึ่งในที่นี้ขอยกตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1787/2524

เจ้าพนักงาน ย่อมหมายถึง บุคคลผู้ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยได้รับแต่งตั้งตามกฎหมาย กล่าวคือ ในการแต่งตั้งถูกต้องตามกฎหมายที่ระบุไว้ จำเลยที่ 1 เป็นกำนันมีกฎหมายระบุถึงวิธีการแต่งตั้งไว้ จำเลยที่ 2 เป็นแพทย์ประจำตำบล จำเลยที่ 3 เป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ฯ จำเลยทั้ง 3 จึงมีฐานะเป็นเจ้าพนักงาน เป็นต้น

ความสำคัญของการเป็นเจ้าพนักงาน ตามประมวลกฎหมายอาญา

บุคคลที่เป็นเจ้าพนักงานนั้นมีฐานะนอกเหนือไปจากบุคคลธรรมดา เนื่องจากผลของอำนาจหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องคุ้มครองและควบคุมการกระทำของบุคคลผู้ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายให้เป็นเจ้าพนักงาน

ซึ่งความสำคัญของเจ้าพนักงานนั้นจะมีกฎหมายที่คุ้มครองหรือควบคุมเจ้าพนักงานนั้น แต่หมายถึงเฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น ไม่เกี่ยวข้องกับการกระทำในเรื่องส่วนตัวของบุคคลนั้น

หากเจ้าพนักงานไม่ได้ปฏิบัติตามหน้าที่ที่มีฐานเช่นบุคคลธรรมดาคนหนึ่งกฎหมายก็จะไม่คุ้มครองหรือควบคุมเช่นกัน

จึงเห็นได้ว่า การมีสถานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาจะแบ่งออกได้เป็น ② มิติ กล่าวคือ

มิติที่ ① การคุ้มครองตามกฎหมาย เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว หากมีผู้ใดดูหมิ่น หรือแจ้งความเท็จ หรือต่อสู้อัดขวางพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือข่มขืนใจให้เจ้าพนักงานให้ปฏิบัติการอันมิชอบด้วยหน้าที่ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ผู้กระทำจะมีความผิดและรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 136 , มาตรา 137 , มาตรา 138 และ มาตรา 139 เป็นต้น

- มาตรา 136 ผู้ใดดูหมิ่นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะได้กระทำการตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 137 ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 138 ผู้ใดต่อสู้อุ หรือขัดขวางเจ้าพนักงาน หรือผู้ซึ่งต้องช่วยเจ้าพนักงานตามกฎหมาย ในการปฏิบัติการตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการต่อสู้อุหรือขัดขวางนั้น ได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 139 ผู้ใดข่มขืนใจเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติการอันมิชอบด้วยหน้าที่ หรือให้ละเว้นการปฏิบัติการตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือปรับไม่เกิน 80,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560] เป็นต้น

มติที่ ๒ การลงโทษตามกฎหมาย เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็น เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว หากพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ เช่น รับสินบนในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่จะถูกลงโทษอย่างหนักตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 149 , 157 เป็นต้น

- มาตรา 149 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบ หรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 400,00 บาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,00 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

การผิดระเบียบไม่จำเป็นต้องผิดกฎหมายอาญาเสมอไป

ตัวอย่างกรณีศึกษา

❶ กรณีศึกษาการเงินเบียดบังทรัพย์ ข้อหาตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา

พ.ศ. 2499

- มาตรา 90 เมื่อการกระทำใดอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด

- มาตรา 147 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ใดเบียดบังทรัพย์นั้นเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์นั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่ 100,000 บาทถึง 400,000 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาทถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 161 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกข้อความลงในเอกสารหรือดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 265 ผู้ใดปลอมเอกสารสิทธิ หรือเอกสารราชการ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 5 ปีและปรับตั้งแต่ 10,000 บาทถึง 100,000 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 268 ผู้ใช้หรืออ้างเอกสารอันเกิดจากการกระทำความผิดตามมาตรา 264 มาตรา 265 มาตรา 266 หรือมาตรา 267 ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือ ประชาชน ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นผู้ปลอมเอกสารนั้น หรือเป็นผู้แจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความนั้นเองให้ลงโทษตามมาตรานี้แต่กระหนเดียว

กรณีศึกษาดังกล่าวนักวิชาการการเงินและบัญชีชำนาญการ สำนักงานแห่งหนึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าฝ่ายการเงินและบัญชี มีหน้าที่รักษาเงินรายได้ แต่มีพฤติการณ์เบียดบังรายได้ที่จัดเก็บได้ในวันทำการถัดไป โดยนำมาส่งชดใช้เงินที่นำออกไป และนำเงินรายได้ที่รับเช็คในวันทำการถัดไปส่งคลัง ซึ่งจะนำเงินสดที่จัดเก็บได้ในวันนั้นออกไปหมุนเวียนใช้ส่วนตัวด้วยจำนวนเงินเท่ากับเช็คที่นำส่งคลัง ซึ่งเจ้าหน้าที่ดังกล่าว นำเงินรายได้ที่จัดเก็บเป็นเช็คส่งคลังไม่ครบจำนวน 19 ครั้ง รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,000,000 บาท (สองล้านบาทถ้วน)

ซึ่งใช้วิธีการในการกระทำความผิด ดังนี้

- แก้ไขจัดทำรายการเงินคงเหลือเป็นเท็จ หลังจากคณะกรรมการเก็บเงินรายได้ยืนยันว่าได้รับเงินถูกต้องและลงลายมือชื่อไว้แล้ว

- แก้ไขเพิ่มเติมในใบรับส่งทรัพย์สินที่แท้จริง ซึ่งเป็นเอกสารที่ก่อให้เกิดสิทธิการรับฝากเงิน

- นำรายการเงินคงเหลือเท็จ และใบรับส่งทรัพย์สินปลอมแสดงต่อผู้บังคับบัญชาและคณะกรรมการเก็บรักษาเงินให้หลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง

จากกรณีศึกษานี้ได้รับการลงโทษโดยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน เรียงกระทงลงโทษตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ได้แก่

- มาตรา 91 เมื่อปรากฏว่า ผู้ใดได้กระทำการอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ศาลลงโทษผู้นั้นทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป แต่ไม่ว่าจะมีการเพิ่มโทษ ลดโทษ หรือลดมาตราส่วนโทษด้วยหรือไม่ก็ตาม เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้ว โทษจำคุกทั้งสิ้นต้องไม่เกินกำหนดดังต่อไปนี้

(1) 10 ปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 3 ปี

(2) 20 ปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 3 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี

(3) 50 ปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 10 ปี ขึ้นไป เว้นแต่กรณีที่ศาลลงโทษจำคุกตลอดชีวิต

ทั้งนี้ผลการพิพากษาปรากฏว่า ได้ผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานเบียดบังทรัพย์สิน ซึ่งเป็นบทหนักที่สุด 19 กระทง จำคุก 95 ปี แต่จำเลยรับสารภาพ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง จำคุก 47 ปี 6 เดือน

๒) **กรณีศึกษาซื้อที่ดินสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล** คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ หมายเลขแดงที่ 7081 - 7082/2563 ข้อหาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542

- มาตรา 12 เจาหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกระทำการใด ๆ โดยมีเจตนาให้มีการแข่งขันราคาอย่างเปนธรรม เพื่อเอื้ออำนวยแก่ผู้เข้าทำการเสนอราคารายได้ ให้เป็นผู้มีสิทธิ ทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ มีความผิดฐานกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปีหรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 400,000 บาท

กรณีศึกษาดังกล่าว โดยมีผู้ที่มีอำนาจ ได้แก่ ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองัดการ บริหารส่วนตำบล รองนายกองัดการ บริหารส่วนตำบล กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การ บริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้แทนชุมชนและเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน โดยแต่ละ บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องตามกรณีศึกษา ได้มีการดำเนินการตามหน้าที่ ดังนี้

★ นายกองัดการ บริหารส่วนตำบลและรองนายกองัดการ บริหารส่วนตำบล มีหน้าที่บริหาร กิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย ควบคุมดูแลการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปตามระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538

★ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รับผิดชอบดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามนโยบายและบริหารงานบุคคล

★ หัวหน้าส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่สำรวจ ออกแบบ ประเมินราคา ควบคุม การก่อสร้าง

โดยมีพฤติการณ์ซื้อที่ดินเป็นที่ก่อสร้างอาคารที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่น้อยกว่า 4 ไร่ ไร่ละ 4,400,000 บาท (สี่ล้านสี่แสนบาทถ้วน) อนุมัติจ่ายขาดจากเงินสะสม และจัดทำงบประมาณสมทบเพิ่มเติม โดยวิธีประกวดราคา และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้อนุมัติซื้อที่ดินตามที่รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและหัวหน้าส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอ ได้มีวิธีการในการกระทำความผิด ดังนี้

✘ เจ้าของที่ดิน 2 ราย สมคบกันเสนอที่ดิน โดยรายแรก เสนอราคาต่ำกว่าวงเงินงบประมาณ รายที่ 2 เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เสนอราคาสูงกว่าวงเงินงบประมาณ ที่ดินไม่ติดถนน เพื่อให้เจ้าของที่ดินรายแรกได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ชนะการประกวดราคา ไม่มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม

✘ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอนุมัติซื้อที่ดินจากรายแรกต่ำกว่าวงเงินงบประมาณ แต่ราคาประเมินที่ดินมีราคาเพียง 1 ใน 3 ของวงเงินงบประมาณ

✘ เอกสารประกวดราคาไม่ครบถ้วน ไม่มีแผนผังแสดงที่ตั้ง ไม่มีหนังสือแสดงความยินยอมคู่สมรส

✘ ไม่นำราคาประเมินที่ดินมาประกอบการพิจารณาเปรียบเทียบ

✘ ไม่ดำเนินการให้เป็นตามข้อกำหนดเงื่อนไขประกวดราคา

✘ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณามีมติควรจัดซื้อโดยไม่ชักช้าให้ยกเลิกการประกวดราคา

ทั้งนี้ ผลการพิพากษาปรากฏว่า เป็นการกระทำโดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้ออำนาจแก่ผู้เสนอราคาอันเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลซื้อที่ดินในราคาสูงเกินกว่าที่ควรจะเป็น เป็นเงิน 12,446,000 บาท (สิบสองล้านสี่แสนสี่หมื่นหกพันบาทถ้วน) ดังนั้น นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และหัวหน้าส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบลจำคุกคนละ 1 ปี 8 เดือน และจำคุกผู้เสนอราคาคนละ 1 ปี 1 เดือน 10 วัน ตามกฎหมาย ดังนี้

- พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 151 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สิน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาทถึง 400,000 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 มาตรา 12 เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกระทำการใด ๆ โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้ออำนาจแก่ผู้เข้าทำการเสนอราคารายใดให้เป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ มีความผิดฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 400,000 บาท

๓ **กรณีศึกษานายกเทศมนตรีตำบล เรียกเงินค้ำสัญญาจ้าง** คำพิพากษาฎีกาที่ 2309/2563

ข้อหาตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

- มาตรา 149 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือ สมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 400,000 บาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

กรณีศึกษาดังกล่าว โดยมีผู้ที่มีอำนาจ ได้แก่ นายกเทศมนตรีตำบล มีหน้าที่บริหารราชการของ เทศบาลตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย อนุญาตและอนุมัติต่อสัญญาจ้างพนักงาน ลูกจ้างประจำและพนักงานจ้าง ตามภารกิจและจ่ายค่าตอบแทน โดยมีพฤติการณ์ในการเรียกรับเงินค่าตอบแทนในการอนุญาตและอนุมัติต่อสัญญา จ้างพนักงาน จากพนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานจ้างทั่วไปของเทศบาล คนละ 5,000 บาท ถึง 20,000 บาท (ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาทถ้วน) และค่าอนุมัติจ่ายค่าตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ 130,000 บาท (หนึ่งแสน สามหมื่นบาทถ้วน) ได้มีวิธีการในการกระทำความผิด ดังนี้

✗ เรียกเงินจากลูกจ้างเทศบาล เป็นการแลกเปลี่ยนในการอนุมัติต่อสัญญาจ้าง จำนวน 16 คน

✗ เรียกเงินในการอนุมัติจ่ายค่าตอบแทนพิเศษแก่ข้าราชการและพนักงานเทศบาล จำนวน 81 คน เป็นเงิน 130,000 บาท (หนึ่งแสนสามหมื่นบาทถ้วน)

✗ แจ้งให้ปลัดเทศบาล หัวหน้ากองคลัง นักบริหารงานทั่วไป และผู้ช่วยบุคลากร เป็นผู้ไปเก็บ รวบรวมเงินมาให้ นายกเทศมนตรีตำบล

✗ ป.ป.ช. เข้าตรวจสอบการทุจริต นายกเทศมนตรีตำบลจึงคืนเงินให้แก่ทุกคน

ทั้งนี้ ผลการพิพากษาปรากฏว่า ฐานเป็นสมาชิกเทศบาลเรียก รับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์ โดยมิชอบ ตามมาตรา 149 ต่างกรรมต่างวาระ รวม 18 กระหนง จำคุกกระหนงละ 5 ปี แต่ความผิดกระหนงหนักที่สุด จำคุกอย่างสูงเกิน 10 ปี เมื่อรวมโทษทุกกระหนงแล้วคงจำคุก 50 ปี ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 (3) 50 ปี สำหรับกรณีความผิดกระหนงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 10 ปีขึ้นไป เว้นแต่กรณีศาลลงโทษ จำคุกตลอดชีวิต

๔ **กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบลหักหัวคิวเงินโบนัส** คำพิพากษาศาลอาญาคดี

ทุจริตและประพฤติมิชอบภาค 4 ข้อหาตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

- มาตรา 149 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือ สมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ เพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุก ตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 400,000 บาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิด ความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 162 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสาร กระทำการดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติการตามหน้าที่

(1) รับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้น หรือว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตน อันเป็นความเท็จ

(2) รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งซึ่งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง

(3) ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจด หรือจดเปลี่ยนแปลงข้อความ เช่นว่านั้น หรือ

(4) รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้น มุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความเท็จ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี และปรับไม่เกิน 140,000 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

กรณีศึกษาดังกล่าว โดยมีผู้ที่มีอำนาจ ได้แก่ นายองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่บริหารราชการส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายอนุมัติจ่ายเงินโบนัสประจำปี โดยมีพฤติการณ์ ก่อนคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจะมีมติเห็นชอบจ่ายเงินโบนัส หัวหน้าส่วนคลังได้หารือกับบริหารงานระดับ 7 ว่า เงินโบนัสที่จะอนุมัติจ่ายนายองค์การบริหารส่วนตำบลคงจะเรียกเก็บเหมือนนายเก่า จึงตกลงกันว่า ต้องจัดให้เหมือนกับนายองค์การบริหารส่วนตำบลคนเดิม ดังนั้น นายองค์การบริหารส่วนตำบลจึงได้เรียกเงินร้อยละ 10 ขณะเดียวกันหัวหน้าส่วนคลังต้องรองเหลือร้อยละ 5 นายองค์การบริหารส่วนตำบลตกลง และให้ออนเงินเข้าบัญชีตนเอง ต่อมาผู้ร้องเรียนไปที่ว่าการอำเภอ นายองค์การบริหารส่วนตำบลจึงได้ขอให้ช่วยเหลือนายองค์การบริหารส่วนตำบลว่าเป็นความยินยอมของพนักงานเพื่อเป็นเงินใช้จ่ายในการจัดเลี้ยงปีใหม่ กรรมการจากอำเภอได้เข้ามาสอบสวน นายองค์การบริหารส่วนตำบลจึงได้สั่งให้จัดทำรายงานการประชุมเพื่อจัดเลี้ยงปีใหม่ อันเป็นเท็จเพื่อปกปิดการเรียกเก็บเงิน

ทั้งนี้ ผลการพิพากษาปรากฏว่า

✘ เป็นเจ้าพนักงานเรียกเก็บเงินตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 149

✘ เป็นเจ้าพนักงานรับรองข้อเท็จจริงเป็นหลักฐาน อันหลักฐานหรือเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จ มาตรา 162(4)

✘ กรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท ลงโทษ ฐานเจ้าพนักงานเรียกเก็บทรัพย์สินหรือประโยชน์โดยมิชอบ ตามมาตรา 149 ซึ่งเป็นบทหนักที่สุด

⑤ **กรณีศึกษานายองค์การบริหารส่วนตำบลให้ชุดคืนจากสระน้ำไปทำถนน** คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ หมายเลขแดงที่ 15566/2561 ข้อหาตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

- มาตรา 151 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาทถึง 400,000 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

กรณีศึกษาดังกล่าว โดยมีผู้ที่มีอำนาจ ได้แก่ นายกองค้การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ดูแลรักษา คู่มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันและสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์ โดยมีพฤติการณ์ในการที่นายกองค้การบริหารส่วนตำบล อนุญาตให้ผู้รับจ้างก่อสร้างถนนเข้าเขตดินลูกรัง 100 คันรถบรรทุก คิดเป็นเงิน 60,000 บาท (หกหมื่นบาทถ้วน) จากบริเวณสระน้ำของหมู่บ้านไปใช้ในการก่อสร้างถนนที่ผู้รับจ้างรับงานไปจากองค์การบริหารส่วนตำบล

ทั้งนี้ ผลการพิพากษาปรากฏว่า ตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 151 จำคุก 5 ปี นายกองค้การบริหารส่วนตำบลรับสารภาพ จึงลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงเหลือจำคุก 2 ปี 6 เดือน ต่อมานายกองค้การบริหารส่วนตำบลขอให้รอกการลงโทษ แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ซึ่งจากเหตุผลในคำพิพากษาจากกรณีศึกษาดังกล่าวนั้นเกิดจากอาสาเข้ามาทำหน้าที่ที่ควรทำหน้าที่ตามที่กฎหมายให้อำนาจโดยสุจริต เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและประเทศชาติ กลับอาศัยโอกาสที่ตนดำรงตำแหน่งนายกองค้การบริหารส่วนตำบลอนุญาตให้พวกเข้าไปเขตดินลูกรังจากสระน้ำอันเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ และนำไปขายเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบล ที่จำเลยเป็นผู้บริหารสูงสุดโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น **นับว่าเป็นเรื่องร้ายแรงที่ต้องลงโทษจำคุกและให้ผู้ที่มีพฤติการณ์เช่นจำเลยพึงสังวรว่า หากกระทำผิดลักษณะนี้ก็ต้องรับโทษไม่ต่างจากจำเลยยิ่งกว่าที่จะปรานีด้วยการรอกการลงโทษ**

๕) **กรณีศึกษาไม่ก่อสร้างตามสัญญา ไม่แก้สัญญาก่อนตรวจรับงาน** คำพิพากษาฎีกาที่ 5575-5582/2554 ข้อหาตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

- มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 162 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือรอกข้อความลงในเอกสาร กระทำการดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติกรตามหน้าที่

(1) รับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้น หรือว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตนอันเป็นความเท็จ

(2) รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งซึ่งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง

(3) ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจด หรือจดเปลี่ยนแปลงข้อความ เช่นว่านั้น หรือ

(4) รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้น มุ่งพิสูจนความจริงอันเป็นความเท็จ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี และปรับไม่เกิน 140,000 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

โดยมีจำเลย ประกอบด้วย

⊗ จำเลยที่ 1 ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

⊗ จำเลยที่ 2 ถึงจำเลยที่ 8 คณะกรรมการควบคุมงานและกรรมการตรวจการจ้าง
กรณีศึกษาดังกล่าวจำเลยได้มีพฤติการณ์ในการกระทำความผิด ดังนี้

★ จำเลยที่ 1 อนุมัติจ่ายเงินตามฎีกาเบิกเงินในโครงการ โดยไม่มีการวางทอระบายน้ำตามสัญญาและไม่มีการแก้ไขสัญญาให้ถูกต้อง

★ จำเลยที่ 2 ถึงจำเลยที่ 8 ลงลายมือชื่อในใบควบคุมงานและเอกสารการตรวจจ้างเป็นเท็จว่ามีการทำงานถูกต้องครบถ้วนตามสัญญา

ทั้งนี้ ผลการพิพากษา จำเลยที่ 1 และ จำเลยที่ 2 ถึงจำเลยที่ 8 ปรากฏว่า

✗ จำเลยที่ 1 รับว่า ทราบว่าผู้รับจ้างไม่ได้วางทอระบายน้ำตามสัญญา เนื่องจากประชาชนขอเปลี่ยนแปลงเป็นการลงหินคลุกแทน แต่ไม่ได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงสัญญา ฝิดตามตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 151

✗ จำเลยที่ 2 ถึงจำเลยที่ 8 มีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจและควบคุมงานให้เป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียดและข้อกำหนดในสัญญา เมื่อโครงการทำไม่เสร็จครบถ้วนตามสัญญา กลับลงลายมือชื่อในเอกสารใบควบคุมงานและเอกสารตรวจการจ้างเป็นเท็จว่าโครงการถูกต้อง ฝิดตามตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 162 (1) , มาตรา 157 ลงโทษตามมาตรา 157 ซึ่งเป็นบทหนัก

⑦ **กรณีศึกษานายกเทศมนตรีไม่ยอมจ่ายเงินบำนาญ** คำพิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค 4 ข้อหาตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

- มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

กรณีศึกษาดังกล่าว โดยมีผู้ที่มีอำนาจ ได้แก่ นายกเทศมนตรี มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่นและระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 โดยมีพฤติการณ์ในการกระทำความผิด ดังนี้

✗ ผู้เสียหายเป็นพนักงานเทศบาลผู้รับบำนาญ

✗ ปลัดเทศบาลตรวจสอบแล้วว่า ผู้เสียหายมีสิทธิรับบำนาญปกติและเทศบาลมีเงินพอจ่าย จึงทำบันทึกเสนอจำเลยเพื่ออนุมัติจ่าย แต่จำเลยไม่อนุมัติจ่าย อ้างว่า ผู้เสียหายรับเงินตอบแทนเป็นกรณีพิเศษที่จ่ายขาดจากเงินสะสมไปไม่ถูกต้อง (เงินรางวัลประจำปี) ต้องให้ผู้เสียหายคืนเงินดังกล่าวก่อน จึงจะอนุมัติเงินบำนาญ

✗ ผู้เสียหายฟ้องศาลปกครอง เป็นเงินคนละกรณีกันจำเลยต้องจ่ายเงินบำนาญ ผลคดีศาลปกครองพิพากษาให้เทศบาลจ่ายเงินบำนาญแก่ผู้เสียหาย แต่จำเลยไม่ยอมจ่าย

✗ ผู้เสียหายฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัด มีการเจรจาตกลงกันได้ ผู้เสียหายถอนฟ้อง

✗ ผู้เสียหายขอเปลี่ยนแปลงสถานที่รับเงินบำนาญ จำเลยไม่อนุญาตและไม่ส่งเรื่องเปลี่ยนสถานที่รับเงินไปยังอำเภอ

★ ผู้เสียหายฟ้องต่อศาลปกครอง ผลคดีศาลปกครองพิพากษาให้เทศบาลส่งเรื่องเปลี่ยนแปลงสถานที่รับบ้านอายุไปยังจังหวัด จำเลยทราบคำพิพากษาแล้วเพิกเฉยไม่ดำเนินการ

★ สุดท่ายผู้เสียหายไปขอเปลี่ยนแปลงสถานที่รับเงินอีกครั้ง จำเลยจึงยอมอนุมัติ

ทั้งนี้ ผลการพิพากษาปรากฏว่า ตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 157 จำเลยรับสารภาพ ลงโทษ 2 กระงะง จำคุกกระงะงละ 1 ปี ปรับกระงะงละ 10,000 บาท รับสารภาพลดโทษให้กึ่งหนึ่ง โทษจำคุกรอการลงโทษไว้ 2 ปี ซึ่งจากเหตุที่รอการลงโทษในคำพิพากษาจากกรณีศึกษาดังกล่าว นายกเทศมนตรีไม่อนุมัติเบิกจ่ายเงินบ้านอายุที่เกิดจากการพยายามจะให้ผู้เสียหายคืนเงินตอบแทนเป็นกรณีพิเศษที่เทศบาลจ่ายไปโดยผิดระเบียบคืนแก่เทศบาล นับว่ามีเหตุอันควรปรานี

⑧ **กรณีศึกษานายกเทศมนตรีจำหน่ายครุภัณฑ์ไม่ชอบ** คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6114/2560
ข้อหาตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

- มาตรา 147 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใดเบียดบังทรัพย์สินนั้นเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์สินนั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 400,000 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 151 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์สินใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์สินนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาทถึง 400,000 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

โดยมีจำเลย ประกอบด้วย

⊗ จำเลยที่ 1 นายกเทศมนตรี

⊗ จำเลยที่ 2 เลขาธิการนายกเทศมนตรี

มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย การจัดซื้อ จัดการดูแล และจำหน่ายพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 โดยมีพฤติการณ์ในการกระทำความผิด ดังนี้

✘ ศาลาทรงไทยกลางน้ำสร้างจากงบประมาณของเทศบาล ไม่มีเลขทะเบียนครุภัณฑ์ เป็นพัสดุไม่มีทะเบียนคุม

✘ การดำเนินการใด ๆ กับศาลาทรงไทย ต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535

✘ นายกเทศมนตรีจำหน่ายศาลาทรงไทยให้ร้านค้าไม้เก่าราคา 15,000 บาท (หนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน) เลขาธิการรับเงินจากร้านค้าไม้เก่าแล้วส่งเงินให้นายเทศมนตรี

✘ ปลัดเทศบาลทักท้วงนายกเทศมนตรีว่า การขายศาลาทรงไทย ต้องขออนุมัติสภาเทศบาลก่อน นายกเทศมนตรีสั่งปลัดให้นำบรรจวาระเพื่อขออนุมัติ

✘ สภาเทศบาลประชุมอนุมัติย้อนหลัง

✘ นายกเทศมนตรีแจ้งให้ร้านค้าไม้เก่ามาดำเนินการรื้อถอนไป

✘ เจ้าหน้าที่พัสดุ หัวหน้าส่วนคลัง นักบริหารการศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ทราบภายหลัง และเห็นว่าการขายศาลาทรงไทยผิดระเบียบ ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอน การจำหน่ายพัสดุ จึงทักท้วงนายกเทศมนตรีให้ส่งเงินรายได้จากการขายเข้าเทศบาล

✘ ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง

✘ นายกเทศมนตรีเรียกเจ้าหน้าที่พัสดุมารับเงินจากเลขานุการนำส่งเป็นรายได้เทศบาล

ทั้งนี้ ผลการพิพากษาปรากฏว่า การจำหน่ายศาลาทรงไทยผิดระเบียบ ๆ และไม่นำเงินส่งเป็น รายได้เทศบาลทันที ดังนั้น นายกเทศมนตรี จึงผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานเบียดบังทรัพย์ ตามพระราชบัญญัติให้ใช้ ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 147 และฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่รักษาทรัพย์ใช้อำนาจโดยทุจริต มาตรา 151 วรรคเดียวผิดกฎหมายหลายบท ลงโทษตามมาตรา 157 จำคุก 5 ปี และปรับ 20,000 บาท รับสารภาพ ลดโทษกึ่งหนึ่ง โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี

สำหรับเลขานุการนายกเทศมนตรีเป็นเพียงผู้รับฝากเงินไว้แทนนายกเทศมนตรี ตามคำสั่ง นายกเทศมนตรี เนื่องจากนายกเทศมนตรีไม่อยู่ เลขานุการเข้าร่วมประชุมหลังจากนายกเทศมนตรีติดต่อขาย ศาลาทรงไทยแล้ว เป็นการทำตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา พยานโจทก์ยังฟังไม่ได้ว่าเป็นการช่วยเหลือสนับสนุน นายกเทศมนตรีในการกระทำความผิด พิพากษายกฟ้อง

